

Standardy pielęgnacji trawników i łąk miejskich w Łodzi

DEFINICJE:

Trawnik miejski – półnaturalne lub antropogeniczne zbiorowisko roślin zielnych powiązanych ze sobą systemem korzeniowym, głównie wieloletnich z dominacją traw lub roślin jednoliściennych; wykorzystywany w celach ozdobnych w parkach, ogrodach, pasach zieleni, przydomowych ogródkach itp., strzyżony przynajmniej trzy razy w roku.

Trawnik gazonowy – półnaturalne lub antropogeniczne zbiorowisko traw, powiązanych ze sobą systemem korzeniowym; wykorzystywany w celach ozdobnych, strzyżony systematycznie w okresie wegetacji przynajmniej raz w miesiącu na niewielkiej wysokości w celu wytworzenia maksymalnej jednorodności gatunkowej traw i uniknięcia wytworzenia się kwiatostanów. Stanowi często istotny element kompozycyjny założen parkowych, ogrodowych, szczególnie w miejscach o charakterze reprezentacyjnym.

Łąka miejska – półnaturalne zbiorowisko roślin zielnych powiązanych ze sobą systemem korzeniowym, głównie traw i kwitnących roślin dwuliściennych, koszona maksymalnie 2 razy w roku. Istotna ze względów przyrodniczych i funkcjonalnych, pozwalająca na zwiększenie bioróżnorodności roślin i związanej z nimi fauny.

Aeracja – nakłuwanie gleby (widłami, walcem kolcowym lub aeratorem), mające na celu rozluźnienie i napowietrzenie gleby.

Wertykulacja – nacinanie darni (wertykulatorem), mające na celu rozluźnienie i napowietrzenie darni i gleby, pozbycie się filcu darniowego oraz stymulację korzeni i kęps traw do intensywnego wzrostu i rozkrzewiania się, zwiększając tym samym stopień zadarnienia.

UWAGI OGÓLNE DOT. CZYNNOŚCI ZWIĄZANYCH Z PIELEGNACJĄ TRAWNIKA:

1. Czas od rozpoczęcia koszenia trawnika na konkretnym odcinku ulicy do jego zakończenia powinien być maksymalnie skrócony np. dokoszenie drobnych fragmentów, które nie mogą być skoszone inaczej niż ręcznie musi być wykonane natychmiast po przejeździe sprzętu, nie później niż w ciągu 24 godzin od zakończenia koszenia danej połaci trawnika, natomiast wygrabianie i wywóz pokosu z terenu objętego koszeniem – tego samego dnia z obszaru objętego koszeniem (z wyjątkiem dla łąk miejskich, gdzie dopuszcza się wydłużenie tego terminu – patrz strefa łąk miejskich). Niedopuszczalne jest pozostawianie pokosu w stertach, w całości powinien on zostać uprzątnięty. Dopuszcza się, za zgodą zamawiającego, możliwość pozostawienia rozdrobnionego i równomiernie rozrzuconego pokosu (mulczu), przy czym rozdrobnione części roślin powinny mieć nie więcej niż 5 cm długości. Wymagane jest staranne wykoszenie, by po zakończeniu prac nie były widoczne granice poszczególnych przejazdów sprzętu (w postaci wąskich pasów z wyrosniętymi roślinami).
2. Koszenie należy wykonać w taki sposób, aby powierzchnia całej połaci była równej wysokości. Pozostawienie roślin o różnej wysokości nie jest również prawidłowe, chyba że wynika to z różnych stref standardów utrzymania trawnika. Należy pamiętać by elementy

tnące maszyn były stale ostre, bowiem równo odcięte źdźbło trawy szybciej się regeneruje oraz traci mniej wody poprzez parowanie.

3. W przypadku niekorzystnych warunków pogodowych należy zaniechać koszenia. Należy wstrzymać koszenie w przypadku utrzymującej się suszy, tzn. w sytuacjach gdy przez co najmniej 2 tygodnie utrzymuje się temperatura powyżej 26°C, przy jednoczesnym braku lub niewystarczających opadach, skutkująca zasychaniem traw. Zamawiający zastrzega sobie prawo do decyzji o wstrzymaniu koszenia w innych przypadkach, jak również do decyzji o wznowieniu koszenia. Przy ocenie możliwości wznowienia koszenia po okresie posusznym należy uwzględnić stan trawy, biorąc pod uwagę jej wygląd, barwę oraz wysokość. Koszenia należy również wstrzymać w przypadku utrzymujących się opadów deszczu. W takim przypadku wznowienie koszenia powinno nastąpić w momencie, gdy grunt przeschnie na tyle by możliwe było wjechanie na niego sprzętem koszącym bez ryzyka uszkodzenia darni. Ocenę możliwości wznowienia koszenia podejmuje wykonawca po konsultacji z zamawiającym.
4. Podczas koszenia w pobliżu drzew i krzewów należy kierować sprzętem ze szczególną ostrożnością, tj. w taki sposób, by nie spowodować uszkodzeń samych roślin, w szczególności drzew w obrębie sztyk korzeniowych oraz towarzyszącego im opaliskowania. Koszenie w pobliżu drzew powinno odbywać się bez użycia ciężkiego sprzętu. Dopuszczalne jest stosowanie kosiarek samobieżnych z gładkimi oponami przystosowanymi do ruchu na trawnikach.
5. W przypadku występowania nasadzeń innych roślin w obrębie trawnika (bylin, roślin jednorocznych) koszenie powinno być wykonywane ostrożnie, tak by nie uszkodzić tych nasadzeń.
6. W przypadku zniszczenia trawników na skutek zbyt niskiego przycięcia trawy lub na skutek rozjeżdżenia darni – całą zniszczoną powierzchnię trawnika należy odtworzyć z siewu z użyciem odpowiedniej mieszanki nasion traw, po uprzednim oczyszczeniu ze śmieci powierzchniowych i spulchnieniu podłoża. Połącze odtworzonego trawnika powinny być pielęgnowane zgodnie z dobrą praktyką ogrodniczą do momentu, gdy zamawiający zadecyduje o zwolnieniu wykonawcy z obowiązku wykonywania tych czynności na podstawie własnej oceny stopnia odtworzenia trawnika.
7. Wygrabianie liści z trawników powinno się odbywać dwa razy w roku (wiosną i jesienią). Wygrabione liście należy usunąć tego samego dnia z terenu objętego usługą grabienia. Zakazane jest stosowanie dmuchaw ze względu na wzbudzanie pyłu, emisję spalin, niekorzystne oddziaływanie na faunę trawnika i jego wyjaławianie, hałas oraz płoszenie zwierząt w sąsiedztwie. W przypadku jesiennego wygrabiania należy zrezygnować z usuwania liści w skupiskach drzew i krzewów oraz w miejscach gęstego pokrycia roślinnością (np. runo leśne, niekiedy runo parkowe), a także w innych miejscach wskazanych przez zamawiającego. Zamawiający może wskazać miejsce składowania wygrabionych liści.
8. Okres wykonywania koszenia trawników powinien trwać od 15 kwietnia do 15 października. W szczególnych przypadkach dopuszcza się wykonywanie koszenia poza wskazanym okresem, gdy średnia dobowa temperatur przekracza 10°C, a wzrost trawy już się rozpoczął lub nie został jeszcze zahamowany. Ze względu na rozwój roślin i okres kwitnienia zaleca się opóźnienie pierwszego koszenia do drugiej połowy maja.

9. W razie konieczności trawniki należy poddać innym zabiegom pielęgnacyjnym, takim jak aeracja, wertykulacja, odchwaszczanie, podlewanie.

STREFY STANDARDÓW:

Strefa nr 1 – Strefa ochrony przyrody: zaniechanie prac pielęgnacyjnych

Standard dotyczy terenów leśnych lub gęsto zadrzewionych.

Strefa nr 2 – Strefa ochrony przyrody: ograniczone prace pielęgnacyjne

Strefa dotyczy terenów miejskich, z wyłączeniem pasów drogowych, objętych różnorodnymi formami ochrony przyrody.

Wytyczne:

Zakres prac pielęgnacyjnych musi być zgodny z zapisami aktów prawa powołującego daną formę ochrony przyrody lub dotyczącego jej planu ochrony. Prace pielęgnacyjne powinny uwzględniać przedmiot ochrony dla danego obszaru tak by ewentualny zakres prac nie doprowadził do pogorszenia stanu obiektu chronionego. Strefa dotyczy następujących terenów:

- parków krajobrazowych wraz z otuliną,
- użytków ekologicznych,
- zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

Strefa nr 3 – Strefa utrzymania trawników miejskich

Strefa dotyczy terenów zajmowanych przez trawniki miejskie.

Wytyczne:

Wysokość trawy nie może przekroczyć 25 cm, natomiast wysokość trawy po wykonaniu koszenia powinna wynosić 10 cm. W standardzie tym o terminie każdorazowego koszenia decyduje Wykonawca, dostosowując go do warunków pogodowych i tempa wzrostu roślin. Zamawiający nie narzuca liczby koszeń w sezonie, lecz zaleca je indywidualnie w zależności od wysokości roślin w trawniku, która maksymalnie może wynosić 25 cm. Po rozpoczęciu pierwszego koszenia (w zależności od warunków pogodowych oraz fazy wzrostu roślin, ale nie wcześniej niż 15 kwietnia) należy wykonywać prace z maksymalną wydajnością, tak aby w jak najkrótszym terminie, proporcjonalnym do wielkości rejonu, zakończyć pierwszy cykl koszenia. Jednocześnie zamawiający ma prawo do decyzji o wstrzymaniu koszenia lub nakazania wykonania koszenia na danym terenie.

*dopuszcza się tolerancję wysokości koszenia +/- maksymalnie 20% z uwagi na nierówności terenu

Strefa nr 4 – Strefa utrzymania trawników gazonowych (reprezentacyjnych)

Dotyczy intensywnie pielęgnowanych terenów reprezentacyjnych z systemem nawadniającym, przede wszystkim trawników gazonowych.

Wytyczne:

- koszenie w sezonie wegetacyjnym (kwiecień-wrzesień) kosiarkami spalinowymi z koszem zbierającym ściętą trawę, 2-4 razy w miesiącu, na wysokości ok 4 cm (równomierne i dokładne), w czasie bezdeszczowej pogody. Wysokość trawy nie może przekroczyć 12 cm;
- zalecana aeracja i wertykulacja raz do roku, wiosną (marzec - kwiecień)
- trawniki o wysokim standardzie wymagają nawożenia 2 razy w roku nawozem wolnodziałającym, pierwszy raz wiosną po pierwszym koszeniu oraz jesienią na przełomie sierpnia i września. Zabrania się stosowania nawozów w okresie suszy, optymalne warunki do nawożenia trawnika panują, gdy źdźbła trawy są suche, a gleba lekko wilgotna.
- w przypadku dużej ekspansji chwastów należy je usuwać ręczne lub mechaniczne. Po mechanicznym usuwaniu niepożądanych roślin należy odtworzyć miejscowo trawnik taką samą mieszanką gatunków traw;

Wytyczne dot. kontroli systemów nawadniających:

W przypadku istniejącego systemu nawadniającego konserwacja systemu powinna polegać na:

- a) sprawdzeniu szczelności i ustawienia dysz zraszaczy i kontroli wszystkich widocznych i dostępnych połączeń – częstotliwość co 2 miesiące w okresie od kwietnia do października.
- b) usunięciu resztek wody z całego układu nawadniającego – termin: październik po zakończeniu sezonu nawadniania.
- c) dokładnym sprawdzeniu prawidłowego działania: elektrozaworów, sterownika, oraz dysz zraszaczy – termin: październik podczas konserwacji systemu nawadniającego na koniec sezonu nawadniania.

Strefa nr 5 – Strefa obiektów infrastruktury

Usuwanie nadmiernie wybujałej roślinności, która ogranicza funkcjonowanie: rowów melioracyjnych; urządzeń hydrotechnicznych; urządzeń kanalizacyjnych; infrastruktury drogowej, kolejowej i pieszo-rowerowej, placów zabaw, siłowni plenerowych, itp.

Wytyczne:

Strefa ta powinna obejmować trawniki zlokalizowane w odległości 1,5 m od urządzenia, budowli czy infrastruktury technicznej. W przypadku torowisk strefa ta powinna obejmować pas szerokości 2 m licząc od zewnętrznej krawędzi zewnętrznej szyny. Częstość i intensywność koszenia na tym terenie powinna być podyktowana przede wszystkim bezpieczeństwem. Wysokość trawy nie może przekroczyć 25 cm. Prace należy wykonywać z maksymalną wydajnością, tak aby w jak najkrótszym terminie, proporcjonalnym do wielkości rejonu, zakończyć pierwszy cykl koszenia. Jednocześnie zamawiający ma prawo do decyzji o wstrzymaniu lub wykonaniu koszenia na danym terenie. Specjalnej uwagi wymagają trawniki zlokalizowane w pasach drogowych. Trawniki na ulicach z zabudową pierzejową w całości należy włączyć do powyższej strefy. W przypadku szerokich pasów zieleni w pasach drogowych 1,5 m od jezdni trawnik powinien zostać zakwalifikowany do strefy 5, natomiast pozostała część trawników powinna zostać przyporządkowana do strefy 3,4 lub 6 decyzją zamawiającego.

*dopuszcza się tolerancję wysokości koszenia +/- maksymalnie 20% z uwagi na nierówności terenu

Strefa nr 6 – Strefa łąk miejskich

Strefa powinna dotyczyć obszarów wytypowanych przez miasto jako łąki miejskie.

Wytyczne:

- koszenie 1 lub 2 razy do roku, nie wcześniej niż w lipcu (po tym jak już większość roślin zdąży przekwitnąć i zawiązać nasiona, a gniazdujące na łąkach ptaki wyprowadzić młode). Zamawiający ma możliwość wskazania innego terminu 1 koszenia w odniesieniu do konkretnego obiektu.

- koszenie można wykonywać kosiarką, kosą tradycyjną lub spalinową na wysokość nie mniej niż 10 cm;

-w przypadku dużej ekspansji chwastów należy usuwać je mechanicznie (dotyczy to przede wszystkim roślin inwazyjnych);

-skoszone rośliny pozostawić na łące, aby wyschły i wysypały nasiona, jednak nie dłużej niż 2 tygodnie. Następnie pokos konieczne należy zebrać.

Katalog chwastów wskazanych do usuwania:

- młode samosiewy robinii akacjowej
- młode samosiewy topoli
- młode samosiewy klonu jesionolistnego
- młode samosiewy czeremchy amerykańskiej
- rdestowiec ostrokończysty
- nawłocie
- barszcz Sosnowskiego
- łopian
- chwastnica jednostronna
- niecierpek himalajski
- pokrzywa zwyczajna (gdy występuje łąkowo)

Fot. 1. Robinia akacja

Źródło: <http://lukaszluczaj.pl/wp-content/uploads/2017/01/robinia.jpg>

Fot. 2. Topola euroamerykańska

Źródło: <http://panogrodu.pl/wp-content/uploads/2011/03/kanadyjska.jpg>

Fot. 3. Klon jesionolistny

Źródło: http://www.zielnik-karpacki.pl/application/images/uploads/albums/album_23/roslina_1054/3545.jpeg

Fot. 4. Czeremcha amerykańska

Źródło: http://www.drzewapolski.pl/Drzewa/Czeremcha/Amerykanska/Czeremcha_amerykanska_lisc.jpg

Fot. 5. Rdestowiec ostrokończysty

Źródło: <https://www.medianauka.pl/biologia/grafika/rosliny/rdestowiec-ostrokonczysty.jpg>

Fot. 6. Nawłóć kanadyjska

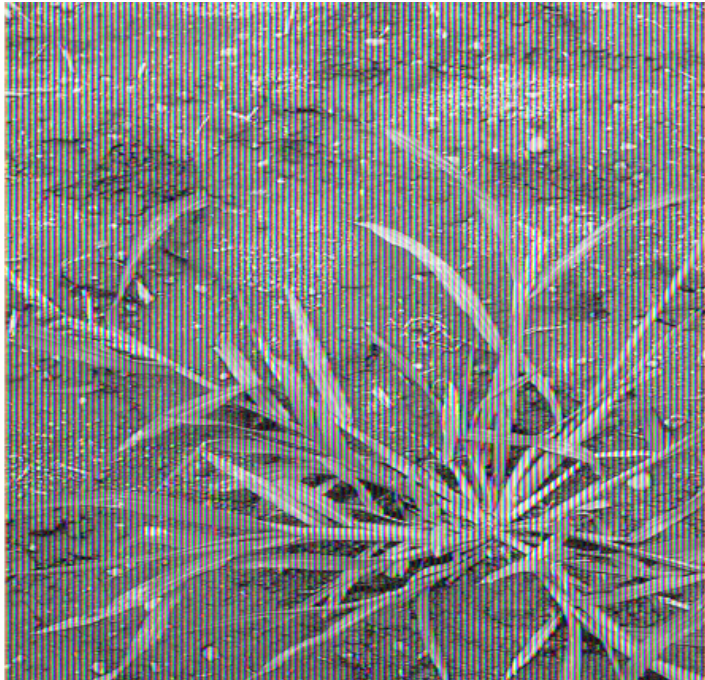
Źródło:

http://zielona.um.warszawa.pl/sites/zielona2.um.warszawa.pl/files/imagecache/lustracja_o_szerokosci_950/events_zielona/naw%C5%82o%C4%87.JPG

Fot. 8. Łopian pajęczynowaty

Źródło: <http://www.survival.strefa.pl/r2/lopianp-plk.jpg>

Fot. 9. Chwastnica jednostronna

Źródło: https://www.agro.bayer.com.pl/-/media/ba/images/doradztwo/agrofagi/chwasty/echinochloa_crus-galli.jpg

Fot. 10. Niecierpek himalajski

Źródło: https://4.bp.blogspot.com/-Q-UqWM8CcIY/W30F_24guNI/AAAAAAAAAuRk/dwmuaUoqfQCbu4QDwpGYjYczUrX86f3ACLcBGAs/s1600/IMG_20180816_151446.jpg

Fot. 11. Pokrzywa zwyczajna

Źródło: <https://www.babskiswiat.com.pl/zdjecia/pokrzywa-ziolo.jpg>